

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่าน
Public Participation in Managing Slow Tourism in the Area of Nan Province

สฤกษ์ ปุกคาม
सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล
พงษ์ศักดิ์ เพชรสถิตย์
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
Sakrit Pukkham
Sanit Sirivisitkul
Pongsak Phetsatit
North Bangkok University
Email: sakrit_j@hotmail.com

วันที่รับบทความ: 11 กันยายน 2567; วันที่แก้ไขบทความ 24 กันยายน 2567; วันที่ตอบรับบทความ: 1 ตุลาคม 2567
Received: September 11, 2024; Revised: September 24, 2024; Accepted: October 1, 2024

บทคัดย่อ

การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปร่วมคิด ร่วมริเริ่ม ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ของชุมชน หมู่บ้าน ตำบล เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้สูงขึ้น การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบในพื้นที่จังหวัดน่าน และ 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบในพื้นที่จังหวัดน่าน จำแนกตามปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล เก็บรวบรวมข้อมูลกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดน่านจำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F – test โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการ Last Significant Deference (LSD)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบในพื้นที่จังหวัดน่านโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการดำเนินงาน รองลงมาได้แก่ ด้านการติดตามและประเมินผล ด้านการค้นหาสาเหตุของปัญหา ด้านการวางแผน และด้านการรับผลประโยชน์ ตามลำดับ และ 2) เมื่อทำการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบในพื้นที่จังหวัดน่าน จำแนกปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน และการเป็นสมาชิกชมรมหรือองค์กรต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบในพื้นที่จังหวัดน่าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ นอกจากนั้นปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน; การจัดการการท่องเที่ยว; การท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ

Abstract

Participation is an opportunity of people to share the idea for planning, decision making, working and taking responsibility for a project or an activity in community, village or sub-district in order to improve life quality of people in community. The purposes of this research to study the level of public participation in organizing leisurely surfing in the area of nan province and to compare public participation in organizing leisurely surfing in the area of nan province. The Classified according to personal characteristic factors data were collected from 400 people in nan province. Statistics were used to test hypotheses including statistical for research frequency, percentage, Mean, Standard deviation, t-test and F - test by one way analysis of variance (One-Way ANOVA), and Least Significant Difference (LSD).

The result of this research found that 1) The people are involved in organizing leisure travel in the nan province area, the overall level was at a high level. When considering each aspect, it was found that the most average aspect is operational aspect, followed by monitoring and evaluation, finding the cause of problems, planning, and receiving benefits. 2) The respectively and comparisons of the level of participation in organizing leisure travel in the area of nan province. Classifying personal characteristics factors found that people with occupations education level length of residence in the community and membership in clubs or organizations differ participate in organized leisure travel in the area of nan province, the difference is statistically significant at the .05 level, which is in line with the assumptions that were set. In addition no significant difference in personal factors such as gender, age, and average monthly income.

Keywords: Public Participation; Managing Tourism; Slow Tourism

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่นับวันจะมีความเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว หลายประเทศให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว ในฐานะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนและประเทศ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เนื่องจากปัจจุบันกระแสโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง ตลอดจนการใช้ชีวิตประจำวันที่รวดเร็วขึ้น ทำให้ผู้คนบางกลุ่มหันเหไปจากการใช้ชีวิตที่เร่งรีบและวุ่นวาย จึงมีแนวคิดที่จะหลีกเลี่ยงสิ่งเหล่านี้ไปใช้ชีวิตในช่วงเวลาหนึ่งเพื่อการพักผ่อนที่สงบ ตลอดจนการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ไม่เร่งรีบจนเกินไป และหนึ่งในกิจกรรมที่ได้รับความนิยมคือการท่องเที่ยว (บุญยสฤษฎ์ อเนก

สุข. 2560) ซึ่งในอดีตการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเน้นความรวดเร็วในการเดินทาง เพื่อสามารถนำนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้หลากหลายสถานที่ในวัน จึงทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวค่อนข้างเร่งรีบ การท่องเที่ยวลักษณะนี้เริ่มเปลี่ยนไป เมื่อนักท่องเที่ยวบางกลุ่มเริ่มมองหาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เนิบช้า สงบ ผ่อนคลาย และใช้เวลาในการทำกิจกรรมได้ยาวนานขึ้น จึงเป็นที่มาของการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ (Slow tourism) ซึ่งประเทศในภูมิภาคเอเชียหลายประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศที่แฝงไปด้วยความสวยงามของธรรมชาติและวัฒนธรรม มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัว จึงทำให้ประเทศไทยเป็นตัวเลือกสำคัญของนักท่องเที่ยวแบบใหม่นี้ (ชลตรงค์ ทองสง. 2564)

ทั้งนี้ นักวิชาการได้กล่าวถึงคุณลักษณะและความสำคัญของการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบไว้อย่างชัดเจน อาทิ ชรินทร์ อยู่เพชร (2563) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบเป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ และใช้เวลาในการอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยวหนึ่งๆ เป็นระยะเวลายาวนาน และเพียงพอ ซึ่งหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ประกอบด้วยหลัก 2 ประการคือ การได้ใช้ระยะเวลาที่นานเพียงพอและการที่ได้ท่องเที่ยวอยู่ในสถานที่หนึ่งเพื่อที่จะได้เรียนรู้และเกิดความเข้าใจในลักษณะการท่องเที่ยวนั้น ขณะที่ ดิกกินสัน และลัมสดอน (Dickinson and Lumsdon. 2010) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบว่ามีลักษณะเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชน ธรรมชาติของท้องถิ่น ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การร่วมเทศกาลท้องถิ่น การขี่จักรยานท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงอาหาร การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นต้น นอกจากนี้ วีระพล ทองมา และคณะ (2561) ได้กล่าวถึง การท่องเที่ยวโดยไม่เร่งรีบว่านั้นเป็นเรื่องของการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชนท้องถิ่นและผู้มาเยือน ในการที่จะดูแลรักษาทรัพยากรด้านต่างๆ ของชุมชนที่มีอยู่ ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน อันเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน เพื่อประโยชน์แก่ชุมชน ซึ่ง ญัตติพัชร มณีโรจน์ (2560) ได้กล่าวสรุปว่า การเตรียมความพร้อมของการจัดการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะเป็นตัวกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ซึ่งเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน วางแผนดำเนินการดำเนินการ และประเมินผลกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหลักของการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวได้รับคุณค่าจากการท่องเที่ยว เรียนรู้ประสบการณ์จากการท่องเที่ยว เนื่องจากการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ

สำหรับจังหวัดน่านได้กำหนดวิสัยทัศน์ประจำจังหวัดว่า “เมืองแห่งความสุข เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ธรรมชาติสมบูรณ์ การเกษตรมั่งคั่ง ชุมชนเข้มแข็ง ท่องเที่ยวยั่งยืน” จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เติบโตอย่างสมดุล เพื่อให้เป็นเมืองที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน โดยใช้กลยุทธ์สำคัญ 5 ประเด็นในการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ 1) ค้นหาพัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากร

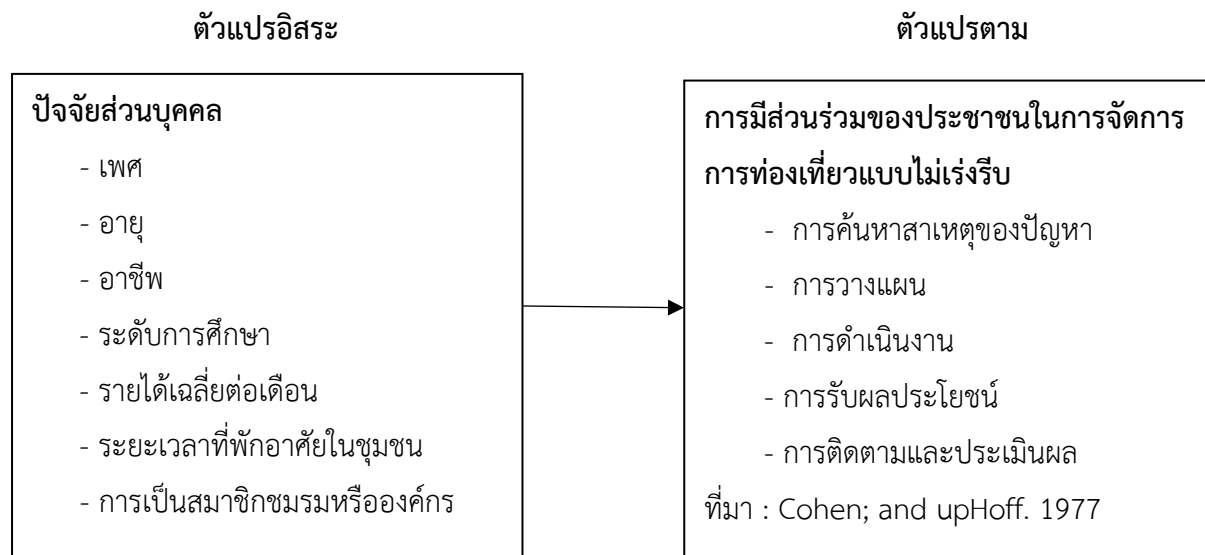
ท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน 2) บริหารจัดการภาครัฐและท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 3) พัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว 4) บริหารจัดการเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวที่หนาแน่น 5) ยกระดับแหล่งท่องเที่ยวให้มีความเป็นสากลและยั่งยืน ซึ่งผลจากการดำเนินกลยุทธ์ต่าง ๆ ส่งเสริมและกระตุ้นการท่องเที่ยวต่างๆ ส่งผลให้การท่องเที่ยวจังหวัดน่านเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนสร้างรายได้ให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดน่าน คิดเป็นมูลค่ารวม 3,000 ล้านบาทต่อปี โดยมีสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังจังหวัดน่าน สูงสุดในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2563 มีปริมาณมากกว่า 1 แสนราย (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2563) อย่างไรก็ตามในช่วงสถานการณ์วิกฤตการณ์โรคระบาด ระหว่างปี พ.ศ. 2564-2566 พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวลดลง ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการเพื่อฟื้นฟูการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ผสมกับการสร้างความสมดุลและยั่งยืนให้เกิดขึ้นควบคู่ไปกับการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดน่าน นอกจากนี้ยังพบปัญหาและผลกระทบที่ตามมาทั้งด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น การสนับสนุนทางสังคมของประชาชน หรือปัญหาขยะที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น จังหวัดน่านจึงได้จัดทำยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดน่าน พ.ศ.2566-2570 โดยมุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่สะท้อนภาพลักษณ์ของจังหวัดน่านภายใต้โครงการ “น่าน เมืองเรียบง่าย ผู้คนงดงาม” โครงการ “เที่ยวน่านเป็นวงกลม” และโครงการ “น่าน อยู่สบาย นะ” โดยหัวหน้าส่วนราชการ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดน่าน ผู้นำท้องถิ่น ประชาชนที่สนใจ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้เข้าร่วมจัดทำแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว เพื่อสร้างกลไกการขับเคลื่อนนโยบายที่สำคัญของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาให้มีประสิทธิภาพ เกิดความเชื่อมโยงและบูรณาการกับภารกิจในระดับต่าง ๆ ในพื้นที่(สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดน่าน. 2566) ดังนั้นการได้รับทราบว่าคุณลักษณะของประชาชนแบบใดที่จะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบของจังหวัดน่านได้ จะสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นองค์ประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดน่านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่าน
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่าน จำแนกตามปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มากำหนดเป็นตัวแปรอิสระ และได้นำแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ โคเฮน และอัพฮอฟ (Cohen; and upHoff, 1977) มาเป็นกรอบในการวิจัย ดังแสดงได้ในภาพประกอบต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่าน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) ที่ได้จากแบบสอบถาม และข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary data) ที่ได้ศึกษาจากการลงพื้นที่และการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ โดยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป เนื่องจากเป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะสามารถตอบแบบสอบถามได้ด้วยความเข้าใจ และอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดน่าน จำนวนทั้งสิ้น 476,727 คน (สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2566) นำมาคำนวณหากลุ่มตัวอย่าง โดยการคำนวณจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน ทั้งนี้เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่อาจ

พบความไม่สมบูรณ์ และความครอบคลุมในการประเมินผลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เป็นจำนวน 400 คน ทำการสุ่มตามสัดส่วนแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยเป็นการสุ่มแยกราชอาณาจักร รายตำบล และรายหมู่บ้าน เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีการกระจายตัวที่ดี และตามจำนวนที่กำหนดไว้

2. ด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่าน ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ซึ่งได้มาจากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) อาชีพ 4) ระดับการศึกษา 5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 6) ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน และ 7) การเป็นสมาชิกชมรมหรือองค์กร

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ซึ่งได้มาจากการศึกษาทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Cohen; and upHoff (1977) ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการค้นหาสาเหตุของปัญหา 2) ด้านการวางแผน 3) ด้านการดำเนินงาน 4) ด้านการรับผลประโยชน์ และ 5) ด้านการติดตามและประเมินผล

3. ด้านพื้นที่

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ 15 อำเภอ จังหวัดน่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย เพื่อเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงปริมาณ และสร้างจากกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. เครื่องที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม กำหนดกรอบแนวคิดและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์และองค์ประกอบที่จะทำให้ทราบถึงผลการวิจัย จากนั้นได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือใน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และข้อคำถาม ความเหมาะสมในการใช้ภาษา รวมทั้งข้อคำแนะนำอื่นๆ นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยวิธีการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้ค่าคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) ที่ระดับ .808 ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบสอบถามซึ่งผ่านขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพ มาปรับแก้ไขข้อความตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว มาทดสอบ

ความเที่ยงในการวัด โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชาชนในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ จำนวน 30 คน และ ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยวิธีสัมประสิทธิ์ของครอนบักซ์อัลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า แบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงในแต่ละองค์ประกอบ ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ที่ระดับ .985

2. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บข้อมูลขั้นตอนที่ 1 ขออนุญาตจัดเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังกลุ่มเป้าหมาย เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดน่าน และ ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถาม และรูปแบบออนไลน์ โดยใช้ Google Form ใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูล จำนวน 3 เดือน หลังจากนั้นนำแบบสอบถามมาคัดเลือกชุดที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนมากที่สุดจนครบจำนวนตามที่กำหนดไว้

3. ในการวิจัยมีสถิติที่ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ใช้เพื่ออธิบายคุณลักษณะของตัวแปรต่างๆ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้แก่ Independent t-test และ F – test โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA Analysis) และทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการ Last Significant Deference (LSD)

ผลการวิจัย

จากผลการเก็บรวบรวมข้อมูลพบผลการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีระหว่างอายุ 36 – 45 ปี มีอาชีพรับจ้างหรือพนักงานเอกชน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้ 10,000 – 20,000 บาท พักอาศัยในชุมชนตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไป และไม่เป็นสมาชิกองค์กรชุมชนต่างๆ

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบในพื้นที่จังหวัดน่าน

จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่าน โดยรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย = 4.17) รองลงมาได้แก่ ด้านการติดตามและประเมินผล (ค่าเฉลี่ย = 4.15) ด้านการค้นหาสาเหตุของปัญหา (ค่าเฉลี่ย = 3.75) ด้านการวางแผน (ค่าเฉลี่ย = 3.67) และด้านการรับผลประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย = 3.64) ตามลำดับ ซึ่งแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่าน โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านการค้นหาสาเหตุของปัญหา	3.75	0.843	มาก	3
2. ด้านการวางแผน	3.67	0.812	มาก	4
3. ด้านการดำเนินงาน	4.17	0.691	มาก	1
4. ด้านการรับผลประโยชน์	3.64	0.764	มาก	5
5. ด้านการติดตามและประเมินผล	4.15	0.740	มาก	2
ภาพรวม	3.88	0.773	มาก	

3. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบในพื้นที่จังหวัดน่าน จำแนกตามปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่าน

(n = 400)

ปัจจัยส่วนบุคคล	การค้นหาสาเหตุของปัญหา		การวางแผน		การดำเนินงาน		การรับผลประโยชน์		การติดตามและประเมินผล		ภาพรวม	
	F	P-value	F	P-value	F	P-value	F	P-value	F	P-value	F	P-value
เพศ	0.086	0.132	1.246	0.214	1.004	0.316	1.004	0.316	1.638	0.102	0.167	0.867
อายุ	.249	.910	1.237	.295	1.150	.333	1.839	.120	1.298	.270	.795	.529
อาชีพ	3.217*	.013	.610	.656	.489	.744	1.493	.203	2.795*	.026	2.116	.078
ระดับการศึกษา	.725	.485	1.078	.341	.480	.619	2.975	.052	3.337*	.037	.990	.372
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	.958	.384	.250	.779	.008	.992	.390	.677	.343	.710	.328	.721
ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน	2.399	.092	2.887	.057	1.587	.206	.332	.717	3.715*	.025	3.772*	.024
การเป็นสมาชิกชมรมหรือองค์กร	2.193*	0.029	1.732	0.084	0.090	0.928	0.398	0.795	1.774	0.077	2.163*	0.031

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า เมื่อได้ทำการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่าน จำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ

ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน และการเป็นสมาชิกชมรมหรือองค์กรต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่านแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เมื่อทำการจำแนกรายด้านพบว่า

3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่านไม่แตกต่างกัน

3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่านไม่แตกต่างกัน

3.3 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่านแตกต่างกัน ในด้านการค้นหาสาเหตุของปัญหา และการติดตามและประเมินผล

3.4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่านแตกต่างกัน ในด้านการติดตามและประเมินผล

3.5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่านแตกต่างกัน ในด้านการวางแผน

3.6 ประชาชนที่มีระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่านแตกต่างกัน ในภาพรวมและด้านการติดตามและประเมินผล

3.7 ประชาชนที่มีการเป็นสมาชิกชมรมหรือองค์กรต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่านแตกต่างกัน ในด้านภาพรวมและการค้นหาสาเหตุของปัญหา

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่ามีข้อมูลบางประการที่ประชาชนยังมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการไม่เพียงพอ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ซึ่งมีลักษณะสำคัญคือการอยู่ในพื้นที่นั้นๆ เป็นเวลานานพอที่จะเข้าใจวิถีชีวิต ดังนั้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยวิธีการที่หลากหลาย อาจสามารถส่งเสริมให้ประชาชนในฐานะเจ้าของบ้าน ให้บริการนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น อันนำมาซึ่งเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่จังหวัดน่านต่อไป โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยิ่งรัตน์ สระแก้ว (2563) ที่ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ตำบลดิดินจี่ อำเภอคำม่วน จังหวัดกาฬสินธุ์ และพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ตำบล ดิดินจี่ อำเภอคำม่วน จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตามการให้บริการนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้ดีที่สุด

2. การที่ประชาชนที่มีอาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน และการเป็นสมาชิกชมรมหรือองค์กรต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่านแตกต่างกัน

ทั้งในภาพรวม ในด้านการค้นหาสาเหตุของปัญหา และในด้านการติดตามและประเมินผลนั้น อาจกล่าวได้ว่า ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะการท่องเที่ยวไม่เร่งรีบนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากประชาชนในพื้นที่ เพื่อการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัย สร้างสีสัน สร้างบรรยากาศที่น่าท่องเที่ยวค้นหา อันจะส่งผลให้ผู้มาเยือนจากถิ่นอื่นรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย เพิ่มความต้องการที่จะพำนักอาศัยในพื้นที่จังหวัดน่านเป็นเวลานานขึ้น ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดน่าน เนื่องจากความโอ้อ้อมอารีนำมาซึ่งรายได้ของท้องถิ่นและเศรษฐกิจชุมชนโดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณณทัต บณขุนทด และคณะ (2562) ที่ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว ตำบลลิสาณ อำเภอมะนัง จังหวัดบุรีรัมย์ และพบว่าในการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนติดตามผลการดำเนินงานของการพัฒนาในชุมชนท่องเที่ยว และกำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสออกมามีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของยาฮายา (Yahaya. 2020) ที่ได้ทำการศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบในประเทศมาเลเซียและพบว่า หนึ่งในผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใหม่ในประเทศมาเลเซีย คือการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยวและการพักผ่อนหย่อนใจ การท่องเที่ยวลักษณะนี้จะอยู่บนพื้นฐานของความตระหนักถึงศักยภาพในการพัฒนาชนบทและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนไปพร้อมกัน เนื่องจากนักท่องเที่ยวต่างชาติได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของประชาชน โดยชุมชนต้องมีส่วนแสดงเป็นสินค้าเสียเอง ติดตามการดำเนินงาน ประเมินผล และศึกษาผลกระทบด้วยตนเอง โดยความช่วยเหลือของรัฐบาลมาเลเซีย เพราะการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบต้องอาศัยความเป็นตัวตนของชุมชนเป็นหลัก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร ถาวรวิสิทธิ์ และคณะ (2564) ที่ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดน่านและพบว่า จุดเด่นที่เป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดน่านคือ วัดโบราณก่อนการสร้างบ้านแปลงเมืองที่ยังคงรักษารูปแบบเดิมเอาไว้ มีตำนานเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ที่เป็นของตนเอง มีศิลปวัฒนธรรมภาพจิตรกรรมฝาผนังที่ถ่ายทอดวิถีชีวิตของคนน่าน ภาพที่สร้างชื่อเสียงให้จังหวัดน่านคือ ภาพปูม่านยาม่านภาพกระซิบรักขันลิ้อโลก มีผ้าทอที่มีลวดลายโบราณ และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวคือ ผ้าลายน้ำไหลรวมถึงวิถีชีวิตที่สืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษเหล่านี้ยังคงถูกบอกเล่าและสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคนน่านที่อยู่แบบเรียบง่าย ไม่เร่งรีบ ทำให้คนที่มาเที่ยวน่านรู้สึกสุขกายสบายใจ

3. การที่ประชาชนให้ข้อมูลที่สำคัญเพิ่มเติมว่า รับรู้ข้อมูลข่าวสารการเข้าพื้นที่ของนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่เข้า ส่งผลโดยตรงต่อปริมาณและคุณภาพของการขายผลิตภัณฑ์ชุมชนและการต้อนรับ ทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมีความพึงพอใจน้อยลง ขอเสนอให้การให้ข้อมูลการจัดการท่องเที่ยวไม่เร่งรีบด้านออนไลน์มากเกินไป เพราะชาวบ้านพื้นถิ่นจริง ๆ ที่ทำโฮมสเตย์หรือผลิตสินค้าชุมชน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยวจริง ๆ แสดงผลงานได้ไม่เต็มที่ นอกจากนี้ธุรกิจหลักของการท่องเที่ยวจังหวัดน่านคืออาหารและที่พักเป็นของคนนอกมากยิ่งขึ้น อาจกล่าวได้ว่าประโยชน์ที่แท้จริงในการมีส่วนร่วมของประชาชน นอกจาก

ประเด็นความโปร่งใสและประชาพิการณ์ต่างๆ แล้ว การที่ประชาชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการบริหารท้องถิ่น จะมีโอกาสนำเสนอจุดอ่อนจุดแข็ง จุดที่เป็นประโยชน์และจุดที่เป็นปัญหาของท้องถิ่นร่วมกัน ซึ่งนอกจากจะมีผลดีในทุกด้านแล้ว ภาครัฐจะได้มีโอกาสรับทราบปัญหาที่แท้จริงของประชาชน รวมถึงอธิบายวิธีการแก้ไขปัญหาให้ประชาชนได้รับทราบโดยตรง เนื่องจากสภาพของแต่ละบุคคล สภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่อาจสร้างความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิชาญ ฤทธิธรรม และคณะ (2564) ที่ได้ทำการศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลนครสกลนครและพบว่า การให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการบริหารเทศบาลจะทำให้ประชาชนรู้สึกเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยตามระบอบประชาธิปไตย เป็นไปตามแนวคิดที่ว่า การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ดังนั้นควรกระจายการมีส่วนร่วมการบริหารงานให้กับประชาชนเข้ามามีบทบาทเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้รวดเร็ว โปร่งใส เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล แสดงให้เห็นถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกำหนดปัญหา ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผลประโยชน์ และมีส่วนรับรู้ผลการดำเนินงาน และได้สรุปการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจเอาไว้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการนำเสนอข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจดำเนินการ รับฟังความคิดเห็นกันระหว่างประชาชน ผู้บริหาร และบุคลากรให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลนครสกลนครร่วมกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า การค้นหาสาเหตุของปัญหาและการติดตามและประเมินผลมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบของประชาชนในพื้นที่จังหวัดน่าน จึงขอเสนอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพิ่มการมีส่วนร่วมให้กับประชาชนในการค้นหาสาเหตุของปัญหา โดยการสร้างบรรยากาศแวดล้อมของชุมชน ให้เอื้อต่อการมาพักอาศัยแบบเนิบช้าหรือแบบไม่เร่งรีบของนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เช่น การสร้างความอบอุ่นปลอดภัย การเข้าใจภาษาต่างชาติเพื่อการสื่อสารที่ชัดเจนมากขึ้น การทำอาหารปลอดภัย เป็นต้น นอกจากนี้การเปิดโอกาสให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการประเมินผลจะนำมาซึ่งการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและระบบเศรษฐกิจที่ดีของประชาชนอย่างแท้จริงต่อไป

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน และการเป็นสมาชิกชมรมหรือองค์กรของประชาชนมีผลทำให้การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่านแตกต่างกัน จึงขอเสนอให้สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดน่าน และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่จังหวัดน่าน ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ นำประเด็นจำแนกวิธีการเข้าร่วมตาม อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน และการเป็นสมาชิกขององค์กร เนื่องจากปัจจัยต่างๆ เหล่านี้มีผลทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่ง

รับต่างกัน เพื่อให้ช่องทางการประชาสัมพันธ์หรือกระบวนการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งต่อไปขอเสนอให้ศึกษาเพิ่มเติมในส่วนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบ ในพื้นที่จังหวัดน่าน เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาเพื่อสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชลตรงค์ ทองสง. (2564). เทคนิคการพัฒนา Slow Tourism ในประเทศไทย. วารสารวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา. 12(2), 1-12.
- ชนินทร์ อยู่เพชร. (2563). การเติบโตอย่างรวดเร็วของ Slow Tourism. *Tourism and Hospitality Management Quarterly Review*, (5), 5-6.
- ณัฐพัชร มณีโรจน์. (2560). การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน. วารสารการท่องเที่ยวไทยและนานาชาติ. 13(2), 25-46.
- บุญยสุษฎ์ อเนกสุข. (2560). การท่องเที่ยวแบบเนิบช้า (Slow travel) : นิยามและแนวคิด. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 8(1), 26-47.
- ปณัตต์ บณขุนทด และคณะ. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลอิสาน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์. 6(2), 190-211.
- ยิ่งรัตน์สระแก้ว. (2563). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพื้นที่ตำบลดินจี่ อำเภอม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/MvEmQ>.
- วิชาญ ฤทธิธรรม และคณะ. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลนครสกลนคร, วารสารมหาจุฬานาครทรรค์, 8(5), 27-41.
- วีระพล ทองมา และคณะ (2561). ผลที่เกิดจากกิจกรรมท่องเที่ยวต่อประชาชนในพื้นที่ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : รายงานผลการวิจัย สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ศุภวิทย์วิชัยและพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2563). เทียวกรีน กินคลีน เสพศิลป์เมืองน่าน. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <https://stri.cmu.ac.th/gallery.php?id=2276>.
- ศิริพร ถาวรวิสิทธิ์ และคณะ. (2564). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดน่าน, วารสารสมาคมนักวิจัย, 26(1), 244-256.

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดน่าน. (2566). สถิตินักท่องเที่ยวจังหว็ดน่าน ปี 2561 – 2565.

สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2567 จาก

https://province.mots.go.th/ewtadmin/ewt/nan/more_news.php?page=5&cid=4.

Cohen, J. and UpHoff. (1977). **Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation**. London: Rural Development Center: Cornell University.

Dickinson, J. and Lumsdon, L. (2010). **Slow Travel and Tourism**. UK: Earth scan Ltd.

Yamane, T. (1973). **Statistics: an introductory analysis**. New York: Harper & Row.

Yahaya I. (2020). **Homestay Program in Malaysia - Development and Prospect of Slow Tourism in Malaysia: School of Social, Development and Environmental Studies, Faculty of Social Sciences and Humanities, University Kebangsaan Malaysia**.